

Kronika Katedry Nauk Historycznoprawnych i Komparatystyki Prawniczej (rok 2016)

Nowa nazwa i struktura Katedry

W październiku 2016 r. Rada Wydziału Prawa UwB podjęła uchwałę o likwidacji funkcjonującej od 2013 r. Katedry Nauk Historyczno-Prawnych i Komparatystyki Prawniczej. W jej miejsce utworzono Katedrę Prawa Rzymskiego (kierownik prof. dr hab. Piotr Niczyporuk) oraz Katedrę Filozofii i Historii Prawa (kierownik prof. dr hab. Halina Świączkowska). Katedrę Prawa Rzymskiego tworzą Piotr Niczyporuk, Piotr Kołodko i Mariusz Mohyluk, natomiast pracownikami Katedry Filozofii i Historii Prawa zostali Piotr Fiedorczyk, Marcin Łysko i Karol Kuźmicz. Oprócz nich w Katedrze Filozofii i Historii Prawa znaleźli zatrudnienie pracownicy zlikwidowanego Zakładu Semiotyki Logicznej – Halina Świączkowska i Katarzyna Doliwa. Decyzją Dziekana Krzysztof Szczygielski został przeniesiony do Katedry Prawa Konstytucyjnego. W związku z przekształceniami strukturalnymi począwszy od 2017 roku kronika będzie prowadzona w ramach Katedry Filozofii i Historii Prawa, aczkolwiek uwzględnione w niej będą aktywność naukowa i osiągnięcia dotychczasowych pracowników Katedry Nauk Historycznoprawnych i Komparatystyki Prawniczej.

Publikacje

Efektom aktywności naukowej pracowników Katedry w 2016 r. były liczne publikacje krajowe i zagraniczne, spośród których wyróżniają się dwie monografie. Nakładem wydawnictwa Temida 2 ukazała się monografia Marcina Łysko *Prace nad kodyfikacją materialnego prawa wykroczeń w Polsce Ludowej (1960–1971)*. Książka została wskazana przez autora jako osiągnięcie naukowe we wszczętym w dniu 1 września 2016 r. postępowaniu habilitacyjnym. Na bazie ukończonej rozprawy doktorskiej Kamil Niewiński przygotował monografię *PZPR a sądownictwo w latach 1980–1985. Próby powstrzymania „solidarnościowej” rewolucji*, która została opublikowana przez oświęcimskie wydawnictwo Napoleon V. W ramach zespołu naukowego zajmującego się opracowaniem i przetłumaczeniem na język polski Digestów Justyniańskich Piotr Niczyporuk współredagował publikację *Digesta Iustiniani. Digesta justyniańskie*, tekst i przekład, t. VI.1 (księgi 37–40), red. Tomasz Palmirski, Kraków 2016. W *Encyklopedie českých právních dějin*, red. K. Schelle, J. Tauchen, Plzeň–Ostrava 2016, Piotr Fie-

dorczyk zamieścił rozdział *Legislative československo-polská spolupráce (1949)*. Napisany przez niego wspólnie z A. Zemke-Górecką tekst *Polish family law: socialist roots, astonishing evolution* został opublikowany w dziele *The International Survey of Family Law: 2016 edition*, red. B. Atkin, F. Banda, Bristol: Jordan Publishing.

Pracownicy Katedry byli autorami kilkunastu artykułów, które zostały opublikowane na łamach zagranicznych i krajowych periodyków naukowych, wydawnictw pokonferencyjnych oraz ksiąg pamiątkowych. Artykuł Piotra Fiedorczyka *Kilka uwag o genezie ustawy z dnia 13 lipca 1939 r. o ułatwieniu przysposobienia małoletnich* ukazał się w „*Studia Iuridica Lublinensia*” (2016, t. 25, nr 3). Na łamach periodyku „*Iustitia*” (2016, nr 3) Kamil Niewiński opublikował artykuł *Represje kadrowe wymierzone w sędziów w okresie stanu wojennego*. Kolejne opracowanie jego autorstwa *Sądy pod presją władz* zostało zamieszczone w dodatku „*Zbrodnie stanu wojennego*”, który ukazał się łącznie z poświęconym 35 rocznicy wybuchu stanu wojennego numerem 50/2016 tygodnika „*W Sieci*”. W czasopiśmie „*Edukacja Prawnicza*” (2016, nr 1) Krzysztof Szczygielski opublikował artykuł *Adam Mickiewicz i prawo rzymskie*.

W ramach materiałów pokonferencyjnych ukazały się artykuły Piotra Fiedorczyka *Historia i współczesność prawa rodzinnego na ziemiach polskich w poglądach księdza Michała Sopocki* (w: *Stefan Ehrenkreutz i historycy prawa okresu dwudziestolecia międzywojennego. W 70. rocznicę śmierci ostatniego Rektora Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie*, red. P. Dąbrowski, D. Szpopper, Gdańsk–Olsztyn 2016) oraz *Polish and Czechoslovak Regulations on the Adoption Law in Period 1928–1950* (w: *Judiciary and Society between Privacy and Publicity. 8th Conference on Legal History in the Baltic Sea Area, 3rd–6th September 2015, Toruń*, red. D. Janicka, Toruń 2016). Ponadto Piotr Fiedorczyk zamieścił artykuł *Z dziejów stalinizacji polskiej nauki prawa: Komisja Konsultacyjno-Naukowa przy Ministrze Sprawiedliwości (1949–1951)* w księdze pamiątkowej Profesora Andrzeja Zięby *Konstytucjonalizm, doktryny, partie polityczne* (red. R. Kłosowicz, B. Kosowska-Gąstoł, G.M. Kowalski, T. Wiecech, Ł. Jakubiak, Kraków 2016). W księdze jubileuszowej Profesor Marii Zabłockiej *Mater Familias: scritti romanistici per Maria Zabłocka* (Warszawa 2016, red. Z. Benincasa, J. Urbanik) ukazał się artykuł Piotra Kołodko *Some comments on the role of the quaestor as a prosecutor in criminal proceedings in the times of the Roman Republic*.

Konferencje naukowe

Istotnym aspektem aktywności pracowników Katedry był udział w zagranicznych i krajowych konferencjach naukowych. Dwukrotnie w zagranicznych konferencjach naukowych uczestniczył Piotr Niczyporuk. We wrześniu 2016 r. brał udział LXXe Session de la SIHDA 2016. *Ius et Periculum. Le droit face au risque dans l'Antiquité* (Paryż 13–17 września 2016 r.). Z kolei na początku li-

stopada 2016 r. uczestniczył w XII Seminario internazionale „Diritto Romano e Attualità” (Bratysława 3–5 listopada 2016 r.) na temat *Le procedure giudiziali nella Roma antica e nell’attualità tra gli interessi pubblici e privati*, wygłaszając referat *La capacità giuridica e la tutela del nascituro nel diritto romano*. W seminarium tym uczestniczył także Piotr Kołodko, który zaprezentował referat *The role of quaestor as a prosecutor in criminal proceedings in the ancient Rome*.

Marcin Łysko brał udział w XXII th Annual Forum Association of Young Legal Historians (Belgrad 6–8 maja 2016 r.), występując z referatem *Forms of law-making in Poland in the 20th century*. Uczestnicząc w 4 th Biennial Conference of European Society for Comparative Legal History (Gdańsk – Gdynia 28 czerwca–1 lipca 2016 r.) wygłosił referat *Political circumstances of adjudicating on petty offences in the People’s Republic of Poland*.

Na szczególne podkreślenie zasługuje udział pracowników Katedry w pracach związanych z organizacją Międzynarodowej Konferencji Naukowej *Rodzina a prawo w cywilizacji chrześcijańskiej*, która odbyła się w leżącym nieopodal Białegostoku, Supraślu w dniach 19–21 maja 2016 r. Oprócz prelegentów reprezentujących polskie uniwersytety w konferencji wzięli udział naukowcy z Sankt-Petersburga i Rzymu. Funkcję przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego pełnił Piotr Niczyporuk. Podczas konferencji obradom sekcji przewodniczyli Piotr Fiedorczyk oraz Mariusz Mohyluk, natomiast z referatami wystąpili Marcin Łysko (*Odpowiedzialność karna rodziców w prawie wykroczeń Polski Ludowej*) i Karol Kuźmicz (*Rola rodziny we francuskich utopiach oświeceniowych: Mably, Meslier, Morelly*).

Podczas XXVI Zjazdu Historyków Państwa i Prawa oraz Historii Doktryn Polityczno-Prawnych (Mrągowo 13–16 września 2016 r.) białostockie środowisko historyczno-prawne reprezentował Piotr Fiedorczyk. Przewodniczył obradom jednej z sesji Zjazdu oraz wygłosił referat *Próby nowelizacji t. X cz. I Zводу Praw Cesarstwa Rosyjskiego w II RP*. Ponadto Piotr Fiedorczyk został zaproszony do Senatu RP na posiedzenie Polskiego Towarzystwa Legislacji, gdzie w dniu 8 grudnia 2016 r. zaprezentował referat *Stanowienie prawa w II RP*.

Spośród pracowników Katedry najczęściej w krajowych konferencjach naukowych uczestniczył Krzysztof Szczygielski. Podczas XII Colloquium Prawno-Historycznego *Edukacja prawnicza od Bejrutu do Bolonii* (Brzeg 10–11 maja 2016 r.), wygłosił referat *Nauczanie prawa rzymskiego w Wolnej Wszechnicy Polskiej w okresie dwudziestolecia międzywojennego*. Brał także udział w Konferencji Naukowej „Unormowania odpowiedzialności w systemach prawnych” (Warszawa 3 czerwca 2016 r.), prezentując wystąpienie *Odpowiedzialność za wychowanie dziecka w prawie polskim i kanonicznym*. Kolejny referat *Prawo rzymskie w pracach nad Kodeksem zobowiązań z 1933 r.* wygłosił na posiedzeniu Sekcji Praw Antycznych Komitetu Nauk o Kulturze Antycznej PAN (Warszawa 22 czerwca 2016 r.). Podczas Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Gaius noster. Polskie studia nad «Instytucjami Gaiusa» w latach 1816–2016” (Lublin 17–18 paździer-

nika 2016 r.), wystąpił z referatem *Kilka uwag na temat studiów Adama Mickiewicza nad Instytucjami Gaiusa*. W konferencji tej uczestniczyli również Piotr Niczyporuk i Piotr Kołodko, którzy wspólnie zaprezentowali referat *Teodor Dydyński – romanista i tłumacz Instytucji Gaiusa*.

Dwukrotnie w krajowych konferencjach naukowych w charakterze referanta uczestniczył Karol Kuźmicz. Podczas XVI Konferencji Naukowej *Przyjaźń oraz inne więzi międzyludzkie* (Kuźnica na Helu 22–25 kwietnia 2016 r.) wygłosił referat *O potrzebie przewartościowania relacji międzyludzkich w „Testamencie” Jana Mesliera*. Brał także udział w Konferencji Naukowej *Wielokulturowość czy uniwersalizm wartości* (Nałęczów 6–8 czerwca 2016 r.), prezentując wystąpienie *Uniwersalizm wartości utopii społecznych*. W Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej *Historia państwa i prawa – w kręgu aktualnych kierunków badań* (Łódź 25 kwietnia 2016 r.) uczestniczył Marcin Łysko z referatem *Prawo wykroczeń Polski Ludowej jako przedmiot badań historycznoprawnych*. Z okazji Dni Wymiaru Sprawiedliwości 23 maja 2016 r. w Sądzie Rejonowym w Białymstoku Kamil Niewiński zaprezentował referat *Represje kadrowe wymierzone w sędziów w okresie stanu wojennego i w latach następnych (1981–1985)*.

Piotr Niczyporuk i Piotr Kołodko uczestniczyli w Międzynarodowej Konferencji Naukowej „*Mater familias*” (Warszawa 1 października 2016 r.), podczas której miało miejsce wręczenie Profesor Marii Zabłockiej księgi jubileuszowej. W dniu 3 grudnia 2016 r. Piotr Niczyporuk brał udział w posiedzeniu plenarnym Komitetu Nauk o Kulturze Antycznej PAN. Natomiast Piotr Kołodko dwukrotnie (w dniach 15 lutego i 22 czerwca 2016 r.) uczestniczył w obradach Sekcji Praw Antycznych Komitetu Nauk o Kulturze Antycznej PAN.

Udział pracowników Katedry w przewodach doktorskich i postępowaniach habilitacyjnych

W 2016 r. Piotr Fiedorczyk dwukrotnie uczestniczył w postępowaniach habilitacyjnych. W toczącym się przed Radą Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego postępowaniu habilitacyjnym dr Anny Stawarskiej-Rippel pełnił funkcję recenzenta. W postępowaniu habilitacyjnym dr. Karola Łopateckiego, które toczyło się przed Radą Wydziału Prawa UwB, uczestniczył w charakterze sekretarza komisji habilitacyjnej. Recenzował także rozprawę doktorską Barbary Kwiatkowskiej, napisaną pod kierunkiem dr. hab. Zdzisława Zarzyckiego na Wydziale Prawa i Administracji UJ.

Z dniem 1 października 2016 r. Piotr Fiedorczyk objął funkcję kierownika studiów doktoranckich na Wydziale Prawa UwB. W roku akademickim 2016/2017 na kierowanym przez niego studium doktoranckim studiowało około 170 osób.